

in še vedno mu je manjkalo 210 K, ali prodal bi še lahko šest telet, da doseže ono mero, pri kateri bi moral začeti plačevati osebno dohodnino. Predvojne cene so vzete tukaj precej visoko, kajti za 400 K si dobil že najlepšo kravo. Posestnik pa, ki bi danes prodal samo eno kravo za 24.000 K, pa bi že plačal osebno dohodnino. Ključ za odmerjen osebno dohodninskega davka je torej vsaka kravičen, in se mora vsaj desetkrat zvišati, da bo približno odgovarjal življenjskim razmeram in sedanji draginji.

Davčni vijak se ravna po tozadevnih dohodkih, ter noče videti ogromnih izdatkov. On ne vidi, da zemlja in hlev ne moreta po vojni več roditi in rediti, kakor pred vojno, ko je bilo življenje kolikor toliko izjednačeno in v ravnovesju. Kmetstvo prebivalstvo pride s svojimi dohodki napram izdatkom sedaj v isti položaj, v katerem se je uradništvo in delavstvo nahajalo že lani in predlani. Gospodarstvo gre rakovo pot.

Se bolj pa bo nazadovalo in katastrofalen bo konec našega gospodarstva, ako bi se davki še zvišali, kakor se namerava. Tega ne bomo dopustili nikdar. Kot kmetški človek mislim, da tega ni treba, akoravno se morajo urediti plače naših uradnikov in delavcev. Ako bi se najprej hotelo z energično roko odstraniti vse izrastke vojne dobe, bi se kmalu obrnilo na boljše, posebno ako bi zmanjšali ogromne izdatke za obilno vojaštvo. Pustimo rožljanje s sabljo in glejmo samo, kako bi si uvedli v naši agrarni državi blagajno tako, da bodo zadovoljni vsi stanovi in da bodo zopet rožljali po naših žepih — ne zlatniki, ampak vsaj srebrniki.

Z zvišanjem davkov pa bi ubili — sebe, ker so davčne strune že tako napete, da ne prenesejo več najmanjše teže.

Naši poslanci pa bodo imeli še hude boje, prej ko bodo iztrebili vsaj najbolj kričeče krivice in nesposobnosti. Posledice dosedanje protikmetске samostojne in liberalne vlade se ne dajo kar na mah iztrebiti.

## Ker ni SKS na vladi.

Zadnji «Kmetijski list» piše:

Ko je bila SKS v vladi, je storila vse, da se doseže izvoz našega vina in sicer zlasti na Češko. V nadaljnjih izvajanjih pristavi tako mimogrede, da bi izvoz bil mogoč le, če se doseže znižanje carine na Čehoslovaškem in pripisuje vso krivdo dr. Korošču, da se to dosedaj ni doseglo, kakor tudi, da se že prej ni sklenila trgovska pogodba s Čehoslovaško.

Stara, hinavska politika samostojnežev! Nobena država ne more drugi državi predpisovati, ali in kedar naj sklene z njo trgovsko pogodbo, kakor ne more posamezen posestnik prisiliti soseda, ki ima namen prodati svoj vinograd, da mu ga takrat proda, ko se mu zdi kot kupcu najbolj ugodno. Pri trgovskih pogodbah ne igra sentimentalnost nobene vloge, v poštev pridejo zunanje politični oziri in interesi državljanzov države, ki sklepa pogodbo. Pisarenje, da bi bilo treba doseči znižanje carine na Čehoslovaškem, je navadno slepilo in varanje, ker ne sme Čehoslovaška nam dati večjih ugodnosti, ko drugim državam, kakor na primer Italiji, ki so že prej sklenile trgovske pogodbe s Čehoslovaško. Vzamimo, da se vse to doseže. Ali mislite, da bi mi mogli naše vino izvažati na Češko? Kdor je bil na Češkem, ve, da tam ljubijo sladko, močno vino, da se pije največ italijansko in ogrsko vino.

Ako bi nam bila sreča mila, bi mi mogli izvažati

tresla na vsem telesu. Poveljnika sta se kratko posvetovala in vsa karavana se je obrnila ob peščenem pasu proti severu.

«Kaj je to?» je vprašal Belmont, ko je prišel mimo dragoman. «Zakaj smo izpremenili smer?»

«To je peščen zamet», je razlagal Mansur. «Veter primese peska seboj iz daljne puščave in ga nasuje na kup v dolgo črto. Jutri ga bo morebiti vzel seboj in odnesel kdove kam ali pa ga bo razpršil pa zraku. Popotnik mora včasih petdeset do sto milj potovati, da obhodi tak zamet. Preko njega se ne da priti. Kamela si zlomi nogo, jezdec pa se zaduši in se pogrezne v pesku.»

«Kako daleč sega tak zamet?»

«To se ne da reči.»

«No, Cochran, to je vse v našo korist! Čim dalje se zamudimo, tem zanesljiveje nas bodo došli.»

In že stotikrat so potovale njegove oči ven k trdi, ostro zarisani črti obzorja. Valika, prazna, temnorjavna puščava je ležala krog in krog — pa kje je bil lesk jekla in blešč angleških čelad, za katerimi se je tako hrepeneče oziral —?

Peščeni val ni bil tako dolg, kakor si ga je želel Belmont. Kmalu so prijezdili do konca, pesek se je razpršil v prazen nič kakor prah, ki ga veter na cesti sunje kvišku. Pa čudno, kako so se bali previdni beduini še celo tedaj, ko je bil val tako ozek in nizek, da bi ga kamela izlahka prestopila. Več sto metrov so še jezdili proti severu in še le ko so spet čutili pod seboj trda kamenita tla, so se obrnili nazaj proti jugozapadu, bič je brezobzirno zapel in utrujene živali so se s podvojeno brzino pognale v tek, da so ubogi, take ježe nevjajeni ujetniki v obupnih pa obenem smešnih poklonih in kretnjah omahovali in se gugal na visokih hrbtih. Izprva se jim je zdela stvar zabavna in celo smejali so se drug drugemu v kljub bridkemu položaju, pa kmalu se je zabava izpremenila v muko, hrbtenica jih je bolela, želodec se jim je hotel obrniti in v glavi se jim je vrtele, — morska, pravzaprav kamelja bolezen se jih je prijemala.

«Ne morem več, Sadie», je tarnala gospodična Adams, «ne morem se več držati na sedlu! Padla bom!»

«Nikar ne izpuštite, tetica! Polomili bi si rebra, če

najboljša dalmatinska in banatska vina in izmed slovenskih vin le prvovrstna, sortirana vina, kvalitete letnika 1921. Vina, katera se itak lahko doma prodajo, bi se mogoče izvažala, dobilo bi se za nje manj kot doma, tri četrtine vinskega pridelka pa bi nikdar ne prišla v poštev. O teh vprašanjih se je v Beogradu večkrat razpravljalo, odkrito omenile navedene težkoče, pri posvetovanjih je bil navzoč g. Mermolja in Pucelj z g. Stibler, a vendar ti gospodje v «Kmetijskem listu» zavijajo in drznejo varati naše vinogradnike.

Naša stranka se zaveda odgovornosti napram volilcem, razpravlja na merodajnih mestih o težki vinski krizi, lahko bi že kaj dosegla, če bi g. Pucelj kot minister kmetijstva imel le malo smisla za kmetijstvo. — Mož je delal le «veliko» politiko pri volovski kupčiji v Nemčiji in izvozu hrvatskih in srbskih svinj ter pri imenovanju, napredovanju in odlikovanju pristašev SKS, za slovenske razmere se ni brigal. Ako hočemo rešiti vinsko krizo, potem moramo najti sredstva in pota, da izvažamo vino v Nemško Avstrijo, da stopimo v stik s starimi odjemalci v Gradcu in na Srednjem in Gor. Štajerskem. V tem pravcu deluje naša stranka, v tem smislu se je sestavila spomenica naših gospodarskih organizacij, po tej poti bo enkrat mogoče pomagati našim vinogradnikom, druge rešitve ni. Gg. Pucelj, Mermolja in Stibler pa naj s svojimi podpisi v «Kmetijskem listu» objavijo stanje izvoza vina na Čehoslovaško, ako jim je blagor vinogradnikov pri sreju.

I. Vesenjaki:

## Zavarovanje kmetijskih delavcev in poslov.

Dokazali smo zadnjič, da je zavarovanje kmetijskih delavcev in poslov za slučaj starosti in onemoglosti izredne važnosti za kmetijstvo in njegov napredek vohče, ker ima kmetijstvo največji interes na tem, da si ohrani čim več in čim boljše ter stalne delovne sile na svojih obratih. Tudi je primerna oskrba teh slojev naša krščanska in človečanska dolžnost. Saj pravi sv. Pavel: «Kdor ne dela, naj ne je», kar je isto, kakor: «Kdor dela, ima in mora imeti jesti», to je: svojo telesno oskrbo. In zavarovanje ni nič drugega, kakor postavno zajamčena telesna oskrba. Med največje grehe šteje Cerkev kot nositeljica žive vere greh, odtrgavati delavcem zaslužen plačilo. Odtrgava pa se zaslužen plačilo tistemu, ki dobro, pridno in vestno dela, pa za slučaj ponesrečbe ali starosti nima zajamčenega najskromnejšega kruha!

Seveda povdarjam pa še enkrat: način in pot, kako se zavarovanje izvede, pa mora biti takšen, da naših gospodarstev ne obremeni preveč ali celo tako, da bi vsled tega gospodarstva bila ovirana v svojem obstanku in razvoju. In tukaj je jedro vprašanja zavarovanja kmetijskih delavcev in poslov.

### Kako misli kmetijsko ljudstvo?

Često se sliši, da kmet delavcu in poslu ne privošči oskrbe. So tudi takšni slučajji, toda v splošnem velja, da ravno oni, ki sam dela, tudi ceni in spoštuje pošteno delo drugega. Poznam na tisoče somišljenikov, s katerimi smo razpravljali takšna vprašanja in nobeden se ni protivil pravični in pametni ureditvi. Treba je le povdariti: to, kar dober, pošten krščanski gospodar že itak stori brez posvetne postave, samo gnan od svoje

padet! Držite se, samo malo še — morebiti se zdaj pa zdaj ustavimo!»

«Naslonite se nazaj in primite se zadaj za sedlo!» je svetoval polkovnik. — «Tako! To vam bo lajšalo muke.»

Snel si je dolgi povoj, ki ga nosijo popotniki na jutroven na klobuku, da si z njim senčijo tilnik in čelo pred solčnimi žarki, naredil je zadrgo in jo je obesil na sedlo.

«Vtaknite nogo v tole zanko!» je dejal. «Visela bo v njej kakor v stremenu in varneje bode sedeli!»

Res je pomagalo in koj je tudi Stephens za gospodično Sadie naredil slično zanko.

Toda dolgo niso jezdili iv tako naglem diru. Ena tovornih kamel se je nepričakovano zgrudila, stegnila vse štiri od sebe in obležala kakor mrtva. Morali so ubrati zmernejše korake. —

«Kaj je tamle?» je pokazal polkovnik proti zapadu. «Spet kak peščeni zamet?»

«Ne vem. Bela črta je», je odgovoril Belmont. «Poslušajte Mansur, kaj je tista črta tamle pred nami?»

Pa dragoman je zmajal z glavo.

«Ne vem, kaj je to, gospod. Nisem še videl kaj takega v puščavi.»

Pred njimi na zapadu je ležala po puščavi bela črta od severa do juga, kakor bi kdo s kredo potegnul po rjavi mizi. Tenka je bila, pa segala je nepretrgana od obzorja do obzorja.

Tippy Tilly je nekaj povedal dragomanu.

«To je velika karavanska cesta», je prevedel Mansur.

«Pa kako da je bela?»

«Kosti —!»

Neverjetno se jim je zdelo, pa res je bilo.

Bliže in bliže so prihajali beli črti in končno je ležala pred njimi — shojena cesta. Skale so bile izgledane, kamenje izdolbeno od neštetihi stopinj mnogih stoletij in obledele kosti poginulih živali so pokrivalo to «cesto» tako nagosto, da je iz daljave res izgledala kakor nepretrgana črta. Podolgaste kamelje lobanje, noge, prsna ogrođja, da, celi kostenjaki, so ležali in se

vesti, to je treba s posvetno postavo zaječiti, ker vsi niso takšni, kakor jih je ovala Bogu veliko, da bi namreč v svojem bližnjem res videli svojega bližnjega.

Kako iskreno misli naš kmet o zavarovanju kmetijskih delavcev in poslov, so mi dokaz posvetovanja občinskih odborov iz spodnjega Pljuškega polja in iz Halož. Niti en odbornik, niti en župan izmed navzočih 26 političnih občin ni nasprotoval pri ponovnih zborovanjih in sestankih, ko smo razpravljali o tem vprašanju, pač pa so vsi tudi imeli pred očmi ravno prej povdarjeno nevarnost, da bi se jih z zakonom o zavarovanju preveč obremenilo. Iz te skrbi in bojzani izvirajo tudi vsi opravičeni sklepi in rezolucije, katere sklepajo sedaj občinski odbori po raznih krajih naše Slovenije ob priliki poizvedb k Drogenik-Kukovčevemu zavarovalnemu zakonu.

Kako se namerava rešiti zavarovalno vprašanje ze del pljuškega okraja.

V občini Muretinci, fara Sv. Marjeta, je po izvedbi agrarne reforme ostal že prej zapuščen gradič in okroglo 25 oralov zemlje nemškega viteškega reda. Ze takoj po prevratu smo mislili na ustanovitev kmetске hiralnice in oskrbovalnice kmetijskih delavcev in poslov. Sedaj smo dobili v osebi ljubljanskega priorja nemškega viteškega reda, g. dr. Učakarja, za naše misli najboljšega podpornika, kajti on je pripravljen v omenjene svrhe brezplačno dati za vedno na razpolago omenjeni gradič in posestvo. Sestavili smo širši odbor vseh interesiranih občin na ta način, da vsak občinski odbor za svojo poslovno dobo izvoli ožji, manjštevilen izvršilni odbor, ki ima nalogo izdelati pravila in voditi pogajanja ter za potrebno adaptacijska dela preskrbeti sredstva.

### Kaj je naš cilj?

Naš cilj je, vsem revnim in onemoglim, ki so v občinah okolice res živel in delali, nuditi domačo oskrbo za čas, ki sami niso več delazmožni. Toda glavna razlika med našim načrtom in že obstoječim hiralnicami je, da onemoglega siromaka ne izrgamo iz njegovega dosedanjega življenja in ga ne mislimo zapreti v kakšen «moderni» mestni kurnik, temveč mu omogočimo domačo hrano in domač način življenja zunaj na deželi. Tukaj je delal, tukaj naj doživi tudi večer svojega življenja v zavesti, da skrbijo z ljubeznijo zanj tisti, katerim je služil in daroval delo svojih rok. Za popolnoma obnemogle in za celi kmetški zavod bodo tudi tri ali štiri posebej izvečbane sestre-usmiljenke od strani nemškega viteškega reda in distriktni zdravnik bo v fari, najbrž v gradu samem.

### Kako je s stroški?

Vsaka občina, ki bo imela svoje obnemogle posle in reveže v zavodu, bo v naravi prispevala za osobo in leto določeno množino glavnih živil. Na ta način se izognemo velikim plačilom in velikim režijam, ki jih imajo hiralnice, ki so ustanovljene po mestih, dosežemo pa popoln uspeh, kajti siromak ima streho, hrano, najnujnejšo zdravniško oskrbo, torej v jedru vse, kar ima na deželi v pošteni hiši na starost dobro oskrbljen človek.

### Kako je z vodstvom?

Vse vodstvo ima prej omenjeni ožji izvršilni odbor. On polaga vsako leto širšemu odboru redno in na zahtevo ene tretine članov izredno o svojem hiševanju račun in širši odbor sprejme, odnosno odobri ali zavrne

belili v žarčeni solncu kdove koliko sto, — morebiti več tisoč let. Kajti suhi zrak puščave in vroči žarki solnca so zabranjali vsakršno trohnoho.

«To je karavanska cesta, ki sem o njej večeraj pravil», je dejal Stephens. «Spominjam se nanjo. Videl sem jo zarisano na zemljevidu, ki sem ga oni dan ogledoval v ladijski knjižnici. Baedeker piše o njej, da ni več v rabi, odkar so se uprli derviši od Gornjem Nilu, da pa je bila poprej kedaj glavna trgovska pot iz gornjega v spodnji Egipt.»

Z mlačnim zanimanjem so gledali ujetniki nenavadno «cesto». Njihova usoda jim je delala skrbi in misli dovolj, zato jim ta sicer zanimivi pojav ni vzbujal posebne radovednosti.

Karavana se je obrnila ob cesti proti jugu in opotekajočih se korakov so nosile trudne kamele svoje trudne jezdece nesrečni usodi nasproti —.

Bližali so se kritičnemu trenutku, ki bi naj zanje odločil življenje ali smrt. In tedaj je polkovnik Cochran v strahu in pol skrbi za ženske sopotnice — zase in za svoje tovariše se ni bal toliko — uklonil svoj ponos, ki mu je prepovedoval, se posvetovati z izdajalskim dragomanom. Mansur je bil zlikavec in breznačajnejš, pa bil je orientalec in poznal je svoje sorojake. Izpremenil je vero, smel je občevati z derviši, vsaj z vojaki, če že ne toliko s poveljniki, — poslušal in razumel je njihove pogovore, sam je hrepel po svobodi in po Egiptu —. Vse nič ni pomagalo, nanj se je moral obrniti polkovnik, če je hotel pomagati tovarišem in sebi.

Trdo se je boril Cochran s svojim angleškim ponosom, preden se je toliko ponižal, da je šel iskat nasveta k takemu človeku, in ko ga je končno vendarle nagovoril, je njegov glas in je vse njegovo obnašanje kazalo skrajno preziranje in zaničevanje.

«Znani so vam ti ljudje, znana so vam tudi njihova naziranja», je pravil. «Neobhodno potrebno je, da jih zmotimo in zadržimo za 24 ur. Če dotedaj ne pridejo angleške čete, naj se zgodi z nami, kar hoče, — predaleč bomo od Wadi Halfe, da bi nas došli. Tako računamo mi. Vi pa povejte, kako in s čim jih naj zadržimo.»

(Dalje prihodnjič).